

Тетяна Сафонова,

канд. наук із соціальних комунікацій,
викладач Харківської державної академії культури

Застосування соціально-інформаційних технологій управління в бібліотеках

У статті обґрунтовується необхідність використання соціально-інформаційних технологій управління в бібліотечній сфері. Виокремлюються переваги впровадження в бібліотечну справу технологій сучасного менеджменту.

К л ю ч о в і с л о в а: управління організацією, соціально-інформаційні технології, бібліотечний менеджмент, бібліотечний маркетинг, реінжиніринг.

Н а етапі розгортання бібліотечної діяльності в умовах становлення інформаційного суспільства традиційні методи управління демонструють свою неефективність. Поява нових соціально-інформаційних технологій управління бібліотечною сферою – інноваційного, проектного, кадрового менеджменту, технологій маркетингу та реінжинірингу – допомагає бібліотекам адаптуватися до сучасного інформаційного ринку, підвищувати свою конкурентоспроможність. Вони сприяють внесенню змін у структуру бібліотеки, кардинальній перебудові традиційних видів її діяльності, виступають важливою умовою подальшого інноваційного розвитку бібліотечно-інформаційної сфери.

Мета статті – дослідити наукові підходи до використання соціально-інформаційних технологій управління в бібліотечній сфері.

Управління соціальною системою як самостійний вид професійної діяльності ґрунтується, як правило, на використанні низки технологій, об'єктом яких є людина, соціальна група, організація, інститут чи суспільство загалом. З розвитком ринкової економіки, демократичних основ життєдіяльності нашого суспільства формуються нові передумови для технологізації процесу управління і в бібліотечно-інформаційній сфері. Перед керівниками бібліотек сьогодні постає важливе завдання щодо створення ефективної системи управління та приведення її у відповідність з сучасними досягненнями світової цивілізації. Управлінські технології передбачають певний набір засобів і методів, за допомогою яких здійснюється цілеспрямований вплив на соціальну систему для її підтримки, забезпечення оптимального режиму функціонування та бажаного розвитку [18]. Управлінська технологія включає в себе сукупність методів і засобів збору і обробки інформації, прийомів ефективного впливу на працівників,

принципів, законів, закономірностей організації і управління, а також систему контролю [17, с. 514].

Типологічне різноманіття управлінських технологій, які застосовуються в сучасній бібліотеці, зумовлене насамперед широкою технологізацією її діяльності. Найбільш загальна класифікація управлінських технологій, запропонована Ю. П. Сурміним, Н. В. Туленковим, враховує особливості об'єктів та суб'єктів управління, специфіку механізмів управління, види організаційних структур управління, ступінь охоплення елементів управлінського циклу, особливості стилю управлінської діяльності, типологізацію процесу управління, а також етапи його технологізації [18, с. 199].

В останні роки істотно змінився підхід до використання інформації. Підтримка інформаційних процесів стає метою і змістом управління інформацією на різних рівнях суспільного буття, від простору особистості до простору соціосфери. При переході від обробки документів до інформаційних систем управління вирішення прикладних завдань поширюється горизонтально, охоплюючи такі функції, як управління фінансами в межах усієї організації, маркетинг, аналіз використання кадрового потенціалу організації. Тому інформаційні системи управління перетворюються на системи управління інформаційними ресурсами, зростає потреба в ефективному зв'язку ІС зі службами стратегічного планування, у розробленні загальної науково-технічної і виробничої політики організацій [7].

Знання змісту, етапів еволюції уявлень про управління загалом дає змогу краще розуміти і активніше використовувати продуктивні управлінські ідеї в формуванні сучасної концепції управління бібліотекою.

Соціально-інформаційні технології управління особливо інтенсивно почали розвиватися на початку ХХ ст. завдяки напрацюванням засновників

наукового менеджменту. Саме Ф. Тейлор, Г. Емерсон, Г. Форд та інші вчені зробили вагомий внесок не тільки в обґрунтування принципів наукового управління, але й у вироблення основоположних підходів до технологізації управлінської діяльності. Ф. Тейлор, наприклад, сформулював наукові підходи до раціоналізації трудової діяльності і управління нею, тобто створив ефективну технологічну систему менеджменту [20]. Г. Емерсон, який відкрив свої дванадцять принципів продуктивності управлінської праці, запропонував великий набір управлінських технологій [25]. Г. Форд опікувався практичною технологією менеджменту – він не тільки сформулював науково-технічні принципи управління, але й створив першу організацію, яка успішно функціонувала [2].

Про бібліотечний менеджмент як сучасну концепцію управління бібліотекознавці України та близького зарубіжжя заговорили лише на початку 90-х років ХХ ст.

Частина з них вважала, що бібліотечний менеджмент у вітчизняній теорії та практиці – це результат активних пошуків конструктивних шляхів реорганізації управлінських механізмів та підходів до вирішення нагальних проблем сучасної діяльності бібліотек [19]. Інші розглядали менеджмент як специфічну фахову діяльність, що ґрунтується на процесах планування, організації, контролю, координованого введення в дію людських і матеріальних ресурсів при виконанні бібліотекою своїх завдань [14]. Дехто з бібліотекознавців відносив бібліотечний менеджмент до невдалих синонімів терміна «управління бібліотекою», адже він передбачає впровадження американського досвіду у вітчизняну практику без урахування її особливостей. Тому, з їхньої точки зору, бібліотечному менеджменту загалом немає місця у вітчизняному бібліотекознавстві та бібліотечній справі [10].

І все-таки, незважаючи на таке різноманіття думок, на зміну раціоналістичній моделі приходить неформальна парадигма управління, орієнтована на передбачення змін, гнучкість й екстремність прийняття управлінських рішень [1], набувають розвитку підходи до управління, що відрізняються більшою розмаїтістю поглядів, концепцій, методів. Менеджмент у бібліотечній сфері вирізняється своєю диверсифікованістю у бік формування інноваційного, інформаційного, стратегічного, організаційного й кадрового менеджменту, його вплив поширюється на сферу управління проектами та якістю (А. А. Апанасенко, Л. К. Бобров, В. Б. Давинський, Л. А. Дубровіна, Н. В. Жадько, В. Н. Мар-

кова, С. Г. Матліна, Е. В. Смоліна, С. Н. Сорокоумов, Н. І. Тюліна, Ю. Ф. Чернякова, О. М. Ястребова, В. Барроуз, К. Дж. Б. Бейкуел) [15], з'являються спроби розробити загальну концепцію бібліотечного менеджменту, яка характеризується ефективним використанням людського потенціалу; поєднанням управлінської діяльності з організаційною культурою; еволюційною зміною систем і методів; доповненням (а не руйнуванням) сформованих структур і поступовим їх пристосуванням до нових реалій; передбаченням змін; гнучкістю і швидкістю прийняття управлінських рішень на основі творчості й ініціативи; пріоритетом стратегій над тактикою тощо [8].

Кінець 1980-х – початок 1990-х рр. ознаменувався появою загальносвітових проблем у сфері управління бібліотеками. К. Гріффітс одним із перших відзначив, що керування технологією стає наріжним каменем періоду 1990-х рр., а знання бібліотекарем технологічних процесів передавання інформації, його вміння ефективно використовувати електронно-обчислювальну техніку виступають ключовими чинниками діяльності бібліотечної установи. М. Б. Лайн у 1991 р. підтвердив цей факт, означивши проблему таким чином: в епоху інформаційної революції й переходу на нові ІТ вишівські, наукові бібліотеки стикаються із цілим комплексом невідомих дотепер проблем. Їм доводиться радикально перебудовувати всю свою діяльність, формувати нові структури, що вимагає зміни традицій, зміни технологій комплектування й зберігання фондів та ефективного впровадження автоматизації [15].

З початком становлення інформаційного суспільства вчені виокремлюють новий напрям розвитку управлінських технологій – маркетинговий. Якщо вищезазначені автори зосереджували увагу на аналізі, передбаченнях, власне управлінні, то новий напрям розуміння управління ґрунтується на системному та ситуаційному підходах. Ефективність управління тут пов'язується з умінням пристосовуватися до зовнішнього середовища, а з часом, і органічно поєднуватися з ним.

Засновник маркетингового підходу Ф. Котлер вважає, що концепція маркетингу – це одна з філософій управління, орієнтована на визначення і задоволення потреб споживача за допомогою інтегрованих програм маркетингу для досягнення організаційних цілей. Він стверджує, що маркетинг є творчим соціальним процесом, спрямованим на задоволення потреб як індивідів, так і груп людей шляхом створення, пропозиції, бміну товарів і послуг. Для покращення діяльності установ Ф. Котлер пропонує застосовувати метод бенчмаркінгу, який

характеризується ним як «порівняння товарів і діяльнісних процесів з товарами і процесами конкурентів чи провідних організацій інших галузей для пошуку шляхів підвищення якості цих товарів і ефективності роботи установи» [12].

Концепція маркетингу стає визначальною у сфері управління бібліотеками, які наприкінці 90-х рр. починають функціонувати в умовах конкурентного інформаційного ринку. Теоретичне обґрунтування цієї соціально-інформаційної технології управління та її практична реалізація стали пріоритетним напрямом діяльності бібліотекознавців. Саме маркетинг, наголошує І. О. Давидова, є «соціальним та управлінським процесом, спрямованим на задоволення інформаційних потреб читачів, індивідуальних і колективних користувачів інформації шляхом створення і просування на ринок інформаційних продуктів і послуг» [4].

Предметом спеціального розгляду бібліотекознавців дедалі частіше стає терміносистема маркетингової діяльності бібліотеки, питання теорії і практики ринкових дій бібліотеки, зміни її економічного потенціалу [2; 4; 11]. В. К. Ключев на комплексному вирішенні проблеми використання маркетингових інструментів у бібліотечній діяльності. Бібліотечний маркетинг вчений визначає як «систему діяльності бібліотеки з виявлення оптимальних шляхів взаємодії між виробниками (постачальниками) продуктів, послуг та покупцями (користувачами)» [11].

Відштовхуючись від концепції управління Ф. Тейлора, А. Файоля, Ф. Котлера, М. Хаммер і Д. Чампі пропонують свій шлях покращення управління організацією, а саме – реінжиніринговий. За їх визначенням, реінжиніринг – це «фундаментальне переосмислення і радикальне перепроєктування діяльнісних процесів з метою досягнення істотного поліпшення якості функціонування» [23]. Цей підхід до перепроєктування діяльності ґрунтується саме на технологіях бенчмаркінгу та маркетингу, тому що перш ніж щось змінювати в своїй діяльності, потрібно ознайомитися з досвідом інших, більш успішних організацій, і, безумовно, детально вивчити кон'юнктуру ринку, на якому працюєш.

Функціональні зміни сучасної бібліотечної діяльності важко уявити без упровадження управлінських інновацій. Формування інформаційного суспільства, яке супроводжується становленням, розвитком інформаційної економіки та процесами формування інформаційного ринку, швидко змінює зовнішнє оточення бібліотек. Цей процес істотно впливає на структуру читачів, споживачів інформаційних про-

дуктів, політику комплектування фондів, на роль і місце платних послуг у діяльності бібліотек [4, с. 16].

Еволюція уявлень про застосування соціально-інформаційних технологій у бібліотеках нерозривно пов'язана з еволюцією розуміння загальної теорії управління і багато в чому визначається тенденціями останньої. Різні аспекти управління бібліотекою досліджують такі відомі бібліотекознавці, як Н. С. Андреева, О. В. Башун, А. Н. Ванєєв, І. О. Давидова, В. О. Ільганаєва, В. В. Кармовський, М. С. Карташов, В. К. Ключев, Є. М. Крючкова, Л. Г. Петрова, Н. С. Редькіна, М. С. Слободяник, І. М. Сусллова, В. І. Терьошин, А. С. Чачко [1–11; 13; 14; 5; 16; 19; 21; 24].

Варто зазначити, що протягом останніх десятиліть уявлення про управління бібліотекою істотно змінилися. Тому, щоб упорядкувати і систематизувати їх розмаїття, необхідно застосувати типологію бібліотечного менеджменту. У фаховій літературі існують різні варіанти такого типологічного аналізу. Один з них – дуалістичний підхід. Це коли типи управління виокремлюються за двома протилежними характеристиками, які не виключають одна одну. Наприклад, традиційне і інноваційне управління, стратегічний і тактичний менеджмент тощо.

Застосовуючи дуалістичний підхід, можна чітко розмежувати традиційне раціоналістичне управління, яке ґрунтувалося на теоретичних положеннях класичної (адміністративної) школи управління і до кінця 80-х років ХХ ст. домінувало у вітчизняній бібліотечній галузі, і сучасні концепції бібліотечного менеджменту. Раціоналістичному управлінню бібліотечною діяльністю були притаманні регламентація й упорядкованість, єдність бібліотечної системи, стандартність управлінських технологій та засобів, ієрархічна система контролю, надмірна вертикальна централізація тощо [8].

За радянських часів бібліотечна система являла собою раціоналістичну адміністративну модель, яка цілком відповідала потребам держави. Вона вирізнялася типовою структурно-функціональною організацією, однотипними плануванням і звітністю, уніфікацією всіх напрямів бібліотечно-бібліографічної діяльності, єдиною системою кількісних критеріїв оцінювання якості роботи, ідеологічним спрямуванням бібліотечно-бібліографічного обслуговування, цілковитою залежністю від державного фінансування [14].

Як відомо, найважливіші рішення стосовно бібліотечної справи до кінця 1980-х рр. вироблялися на міністерському рівні. Це стосувалося основних програм, розподілу фінансування, термінів

виконання завдань тощо. Великі бібліотечні об'єднання (централізовані бібліотечні системи та ін.) цілком підходили для директивного стилю управління, коли загальні приписи надходять згори, а потім деталізуються. Розуміння «центру» було водночас і політичним, і управлінським, і організаційним, а тому вказівки з центру сприймалися як науково обгрунтовані, професійно вивірені, а отже правильні.

Однак, починаючи з 70-х років ХХ ст., обмеження самостійності елементів системи дедалі частіше призводять до втрати надійності і маневреності, а згодом – до стагнації і руйнування цілого. Одним з висновків системного аналізу було розуміння негативних закономірностей розвитку великих централізованих систем, коли складність управління призводила до збільшення помилок, а відповідальних за це не можна було визначити.

Логіка централізованої директивності зводила управління бібліотекою до рівня поточного, оперативного управління. Невипадково в тогочасних інструктивних документах, підручниках, рекомендаціях основним планом роботи бібліотеки визначався поточний (річний), стратегічне управління було змінене оперативним, а аналітична функція – звітністю.

Таким чином, бібліотека, фактично, опинилася поза зоною стратегічних завдань. Для тодішніх умов це було нормою, адже від директора бібліотеки вимагалось єдине – виконання вказівок вищих органів. Організація централізованих (відомчих) бібліотечних систем орієнтувалася на економію, вона ніяк не спрямовувала діяльність бібліотеки на допомогу читачам. На посилення уваги до читача не «спрацювало» і впровадження держгоспрозрахунку, самофінансування, введення економічних нормативів. Все це, як і централізація, були вимушені рішення, зумовлені завданнями економії коштів, котрі виділялися бібліотекам.

Нові рішення також упроваджувалися постановами та наказами, тобто зміна командного стилю на економічні рекомендації здійснювалася тими самими директивними методами без врахування загальнокультурної ситуації та можливостей різних бібліотек. Сьогодні стає цілком зрозуміло, що економічні категорії, які впроваджувались у практику, були несумісними зі сутнісними характеристиками бібліотек, їх соціальним призначенням.

Отже, командно-адміністративні системи виявилися нездатними створювати умови для формування нових управлінських методів, структур. Тому з часом прийшло розуміння неможливості часткового реформування управління. Вирішення нових

завдань вимагало запровадження більш конструктивних моделей.

Бібліотекознавці, керівники галузі, представники громадськості у 90-х роках ХХ ст. – на початку ХХІ ст. ініціюють проведення низки дискусій, засідань, круглих столів, конференцій, семінарів, присвячених проблемам управління бібліотеками в нових соціально-економічних умовах. Учасники цих заходів поступово приходять до думки, що у сучасних умовах необхідно підвищувати роль демократичних, економічних методів управління бібліотеками, що ґрунтуються на інформаційних технологіях.

Подальші децентралізація управління, зміцнення відносної самостійності регіонів призвели до залежності бібліотек від місцевої влади, особливо у фінансово-господарських питаннях. У зв'язку з цим набула актуальності проблема участі бібліотек у формуванні освітньої, інформаційної та культурної політики регіону, у налагодженні тісних зв'язків з представниками влади, органів державного управління. Дедалі очевиднішою ставала необхідність удосконалення законодавчо-нормативної бази бібліотечної справи, пошуку додаткових джерел фінансування, запровадження в роботу бібліотек комп'ютерної техніки, нових інформаційних технологій. І все це вимагало нових підходів до управління бібліотекою.

До основних чинників, що зумовлюють зміну пріоритетів діяльності сучасної бібліотеки, а водночас і необхідність вибору нових типів управління бібліотечною галуззю, фахівці відносять: докорінну зміну соціально-економічних умов господарювання, формування ринкових відносин; нові взаємовідносини між різними рівнями державного управління та встановлення структурно-функціональних зв'язків у внутрішньому середовищі бібліотеки; значне зростання інформаційного ресурсу і відсутність управлінського досвіду у керівників з підтримки стабільного функціонування бібліотек в умовах, що постійно змінюються; наростання конкуренції між бібліотечними та іншими інформаційними, культурно-освітніми закладами на ринку інформаційних продуктів та послуг; потребу гнучкого, оперативного реагування на зміни в структурі користувачів та їхніх запитів; ускладнення бібліотечних технологій, які потребують нової організації, розподілу праці, нових форм контролю і стимулювання; слабке прогнозування політико-правової та соціально-економічної ситуації, необхідної для здійснення бібліотечно-інформаційної діяльності [14]. Дослідниця Н. С. Редькіна однією із сучасних тех-

нологій управління, що сприяє реалізації нововведень у бібліотечній галузі, називає технологічний трансферт [15]. На її думку, технологічний трансферт – ефективний інструмент технологічного менеджменту, суть якого полягає у чіткому виконанні послідовних дій, у ході яких знання, досвід, нова техніка і технології, що використовуються в діяльності бібліотек, широко розповсюджуються, передаються через надання послуг чи придбаваються бібліотеками для піднесення якості продукту, удосконаленого процесу.

Таким чином, період 90-ті роки ХХ ст. – початок ХХІ ст. характеризується становленням бібліотеки як суб'єкта господарювання та об'єкта управління, критичною оцінкою її керівництвом принципів і методів традиційного управління, пошуком та апробацією нових управлінських стратегій і підходів.

Розвиток ІКТ, з одного боку, наукових методів управління – з іншого, сприяв виникненню нових технологій і систем організаційного управління. До них можна віднести: Workflow (управління потоками робіт, засноване на принципах процесного підходу до управління), Document Handling (управління електронним документообігом в організації) і Knowledge Management (управління знаннями). Упровадження цих технологій і підходів з урахуванням досвіду провідних країн світу має радикально поліпшити організаційно-управлінську діяльність вітчизняних бібліотек. Утім, такі інновації потребують значного підготовчого процесу, а саме, проведення попереднього реінжинірингу процесів в організації, переведення системи та управління з функціонально-ієрархічного на процесний принцип, як більш прогресивний, з наступною реорганізацією цих бізнес-процесів з метою їх удосконалення та підвищення ефективності.

Отже, упровадження соціально-інформаційних технологій управління бібліотеками органічно вплетене у загальну теорію і практику сучасного менеджменту:

- техніко-технологічна діяльність, зумовлена глобальною інформатизацією суспільства, реалізується в бібліотечній практиці шляхом упровадження комп'ютерної техніки, інформаційних технологій, створення нових підрозділів, укомплектованих кваліфікованими фахівцями у галузі інформаційно-комунікаційних технологій;
- управління діяльністю організації, яке передбачає координацію дій у внутрішньому середовищі бібліотеки, забезпечує узгодженість технологічних процесів та дій працівників бібліоте-

ки, спрямованих на виконання поставлених завдань, досягнення конкретних результатів;

- організація взаємодії бібліотеки з зовнішнім середовищем, зокрема на ринку інформаційних продуктів та послуг.

Кожна бібліотека як елемент соціальної системи накопичує власний технологічний досвід, що складається з сукупності загальних і спеціальних технологій управління. Наростаючий процес запровадження соціально-інформаційних технологій менеджменту в бібліотечно-інформаційній сфері дає підстави окреслити декілька важливих тенденцій:

- зростання уваги до бібліотечних фахівців як основної цінності організації, а сам підхід до управління з позицій людського ресурсу – ставатиме важливим складником філософії розроблення сучасних технологій управління;
- технології управління розглядаються як ефективні інструменти реалізації бібліотечних інновацій, а також забезпечення сталої динаміки розвитку бібліотеки як соціального об'єкта;
- інноваційні технології управління, які застосовуються в бібліотечно-інформаційній діяльності, набувають більш гнучкого, варіативного та ситуаційного характеру, що дає можливість поступово переборювати жорсткий детермінізм в управлінні сучасною бібліотекою;
- управлінські технології перетворюються на специфічні різновиди інформаційно-комп'ютерних технологій, котрі оперують значними масивами інформації та банками даних, а також використовують складні інформаційно-аналітичні системи, ефективну офісну техніку.

Соціально-інформаційні технології управління – це той дієвий інструмент, який дає змогу вітчизняним бібліотекам долучатися до передового світового досвіду впровадження цих технологій і виходити на міжнародний інформаційний ринок для просування своїх продуктів і послуг зарубіжним користувачам, і у такий спосіб вирішувати питання фінансового забезпечення своєї діяльності. Адже завдяки використанню сучасних соціально-інформаційних технологій бібліотека має змогу правильно себе позиціонувати на ринку інформаційних продуктів і послуг, підвищувати свою конкурентоспроможність.

Подальші розвідки у цьому напрямі, на наш погляд, мають бути пов'язані з поглибленням уявлень про соціально-інформаційні технології у бібліотечній сфері; вивченням зарубіжного досвіду впровадження соціально-інформаційних технологій у бібліотеках; класифікаційно-типологічними дослідженнями соціально-інформаційних технологій;

розробленням механізмів запровадження технологій у сферу бібліотечно-інформаційної діяльності; окресленням перспектив використання соціально-інформаційних технологій управління для оптимізації бібліотечних процесів.

Список використаних джерел

1. Андреева Н. Е. Эволюция менеджмента как основа формирования концепции управления информационной деятельностью библиотек / Н. Е. Андреева // Библиотечное дело-2001: Российские библиотеки в мировом информационном и интеллектуальном пространстве : материалы Шестой междунар. науч. конф. – М., 2001. – С. 45–78.
2. Башун О. Вплив маркетингу і фандрейзингу на трансформацію бібліотек / О. Башун. – Донецьк : Укр-центр, 1999. – 204 с.
3. Ванеев А. Н. Методическое обеспечение библиотечной деятельности : учеб. пособие / А. Н. Ванеев. – М. : Профиздат, 2002. – 144 с.
4. Давидова І. О. Бібліотечне виробництво в інформаційному суспільстві : моногр. / І. О. Давидова. – Х. : ХДАК, 2005. – 295 с.
5. Давидова І. О. Функціональні трансформації бібліотек як умова їхньої інтеграції до інформаційної структури суспільства / І. О. Давидова // Вісн. Книжкової палати. – 2008. – № 12. – С. 14–16.
6. Ільганаєва В. О. Бібліотечна освіта: нова парадигма розвитку / В. О. Ільганаєва. – К., 1996. – 256 с.
7. Ільганаєва В. О. Еволюція технологічної та цільової бази інформаційного менеджменту / В. О. Ільганаєва // Вісн. Харк. держ. акад. культури : зб. наук. пр. – Х., 2000. – Вип. 2. – С. 77–83.
8. Кармовский В. В. Типология библиотечного менеджмента / В. В. Кармовский // Библиотечное дело-2001: Российские библиотеки в мировом информационном и интеллектуальном пространстве : материалы Шестой междунар. науч. конф. – М., 2001. – Ч. 2. – С. 218–220.
9. Карташов Н. С. Качество управления обусловлено технологией / Н. С. Карташов // Библиотека. – 1999. – № 5. – С. 44–46.
10. Карташов Н. С. Правомерна ли замена понятий / Н. С. Карташов // Библиотека. – 1995. – № 12. – С. 12–15.
11. Ключев В. К. Библиотечная микроэкономика (методология, менеджмент, маркетинг, дидактика) / В. К. Ключев // Библиотековедение. – 2000. – № 1. – С. 28–35.
12. Котлер Ф. Основы маркетинга / Ф. Котлер. – М. : Прогресс, 1990. – 736 с.
13. Крючкова Е. М. Особенности управления библиотекой как технологической системой / Е. М. Крючкова // Научн. и техн. б-ки. – 2000. – № 8. – С. 4–9.
14. Петрова Л. Г. Бібліотека в умовах соціально-економічних змін : моногр. / Л. Г. Петрова. – К., 2003. – 401 с.
15. Редькина Н. С. Формирование эффективного технологического менеджмента в библиотеке / Н. С. Редькина // Библиотековедение. – 2008. – № 2. – С. 46–50.
16. Слободяник М. Наукова бібліотека: еволюція структури і функцій / М. Слободяник. – К., 1995. – 268 с.
17. Словарь-справочник менеджера / под ред. М. Г. Ланусты. – М. : Инфра-М., 1996. – 608 с.
18. Сурмін Ю. П., Туленков М. В. Теорія соціальних технологій : навч. посіб. / Ю. П. Сурмін, М. В. Туленков. – К. : МАУП, 2004. – 608 с. : іл.
19. Сулова И. М. Основы библиотечного менеджмента / И. М. Сулова. – М. : Либерия, 2000. – 232 с.
20. Тейлор Ф. Принципы научного менеджмента / Ф. Тейлор. – М. : Контроллинг, 1991. – 104 с.
21. Терешин В. И. Об экономике библиотеки в рыночных понятиях / В. И. Терешин // Научн. и техн. б-ки. – 1998. – № 5. – С. 77–80.
22. Форд Г. Сегодня и завтра / Г. Форд. – М. : Финансы и статистика, 1992. – 239 с.
23. Хаммер М. Реинжиниринг корпорации: манифест революции в бизнесе / М. Хаммер, Д. Чампи. – СПб., 1997. – 712 с.
24. Чачко А. С. Маркетинговый поход как каталогизатор трансформации современной библиотеки / А. С. Чачко // Научн. и техн. б-ки. – 2000. – № 9. – С. 55–60.
25. Эмерсон Г. Двенадцать принципов производительности / Г. Эмерсон. – М. : Бизнес-Информ, 1997. – 197 с.

Стаття надійшла до редакції 17.04.2016 р.

UDC 021:005.5:316.774

Tetiana Safonova,
PhD, teacher, Kharkiv State Academy of Culture

APPLICATION OF SOCIAL AND INFORMATION TECHNOLOGIES OF MANAGEMENT IN LIBRARIES

In the article there is the substantiated necessity of the use of social-information technologies of management in a library sphere. Specified on the necessity of the use of new technologies of modern management for libraries.

К е у в о р д с: management by organization, social-information technologies, library management, library marketing, re-engineering.

УДК 021:005.5:316.774

Татьяна Сафонова,
канд. наук по социальным коммуникациям, преподаватель Харьковской государственной академии культуры

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СОЦИАЛЬНО-ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ УПРАВЛЕНИЯ В БИБЛИОТЕКАХ

В статье обосновывается необходимость использования социально-информационных технологий управления в библиотечной сфере. Охарактеризованы преимущества внедрения в библиотечное дело технологий современного менеджмента.

К л ю ч е в ы е с л о в а: управление организацией, социально-информационные технологии, библиотечный менеджмент, библиотечный маркетинг, реинжиниринг.